

Overweging bij Lucas 22: 14-38

Zondag 3 maart 2024, 3^e zondag van de veertigdagentijd

Ds. Dick Sniijders

Gemeente van Jezus Christus,
Samen eten is het leven vieren.
Samen eten verbroedert, verzustert, *vermenst*.
Eten is kracht en energie opladen voor morgen.
Morgen is er weer een dag.
Eten en samen eten is daarmee een teken van hoop.

Echter, Jezus zegt: dit is de laatste keer.
Vandaag eet ik voor het laatst met jullie mee.
Dat zet wel een domper op de vreugde.
Het verrast degenen die met Hem aanliggen.
Het 'gejamaar' begint.
Ja maar, hoe moet het dan verder?
Wie zal je verraden?
Wie is dan de belangrijkste?
Ja maar, dan zal ik ook sterven, ik verlaat U nooit!
Grote woorden, gemakkelijk uitgesproken, lege woorden.
En aan het eind klinkt er nog een beetje zielig achteraan:
'Kijk Heer, hier zijn twee zwaarden.'

De laatste keer samen aan tafel.
Het is niet zomaar een maaltijd.
Het is het pesachmaal, de jaarlijkse herinnering aan de bevrijding uit de slavernij,
een bevrijdingsmaaltijd, een vreugdemaaltijd.
Herinnering aan het verbond van God met Israël,
als nageslacht van Abraham, Izak en Jakob,
het verbond dat God met het volk mee zal gaan.
'Ik zal jullie tot een God zijn en jullie zullen Mij tot een volk zijn.'

Maar deze avond geen vreugde.
Jezus zegt dat de tijd van zijn lijden aanbreekt.
Het wordt een nieuw verbond.
Een verbond dat los staat van afkomst, los van volk of staat,
een verbond van hen die willen delen in liefde.
Liefde die liever dient dan heerst, die zoekt wat rechtvaardig is,
die een kracht is, sterker dan een zwaard.
Liefde waaruit je wil leven en waarvoor je desnoods wilt sterven.
Zoals Paulus zegt in zijn betoog over de liefde:
'Al gaf ik mijn lichaam prijs om te worden verbrand –
had ik de liefde niet, het zou mij niet baten.'

In de vroege kerk werden christenen die vasthielden aan hun geloof wel als fakkels verbrand.
Van keizer Nero, die keizer was in de tijd van Paulus, is bekend dat hij dat deed.
Die christenen heten dan martelaars.
Een martelaar is iemand die liever onrecht verdraagt dan dat die onrecht doet,
die komt liever zelf om dan dat die slachtoffers maakt.
Dat is de weg waarop Jezus zichzelf en zijn leerlingen voorbereid en waarop Hij ons voorgaat.
Willens en wetens neemt Hij het lijden op zich en ook zijn dood.

Het verhaal dat we vandaag gelezen hebben, is een samenvatting van het hele leven van Jezus. Het is belangrijk om dit verhaal van Jezus te blijven vertellen, om daar elke week voor samen te komen, om te zingen en te bidden.

Want de tegenkrachten in de wereld zijn sterk, de krachten van zelfhandhaving, overheersing, dominant zijn, grenzen te buiten gaan, leven ten koste van anderen.

Jezus zegt: 'Ik geef jullie het leven.

Mijn leven wordt verbroken om jullie kracht te geven.

Mijn bloed vloeit uit om jullie te verbinden, te verbinden met God.

Daarbij zijn het geen gemakkelijke teksten om precies de bedoeling te snappen.

En misschien is dat ook wel de bedoeling, zodat we niet tevreden worden gesteld met simpele antwoorden, maar zelf blijven nadenken.

Soms denken we dat de geloofsverhalen geen relatie hebben met het dagelijkse leven in de moderne tijd.

Alsof er nu geen verraad plaatsvindt of verloochening, geen pestgedrag of wat we nu noemen grensoverschrijdend gedrag, het botvieren van machtswellust, gewoon omdat het kan.

Wat opvalt is dat Jezus ons wel een spiegel voorhoudt, maar dat Hij ons gedrag en onze woorden zelf niet spiegelt, niet overneemt.

Boosheid beantwoordt Hij niet met boosheid, maar met vriendelijkheid.

Om iets anders kan Hij zich weer wel boos maken, zoals we vorige week lazen toen Hij de handelaars uit de tempel wegjoeg.

Hebzucht beantwoordt Hij met vrijgevigheid,

macht beantwoordt Hij met vrijheid.

Het is een sterk en inspirerend verhaal, dat we levend moeten houden tegen het cynisme, de wanhoop en het eigenbelang.

En dan ontdekken we dat deze weg van Jezus noodzakelijk is,

dat zijn levenseinde onafwendbaar en onvermijdelijk is.

Om een passage uit het evangelie volgens Johannes te lenen:

'Als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij één graankorrel en draagt hij geen vrucht.

Maar als hij in de aarde valt en sterft, draagt hij veel vrucht.

Een graankorrel heeft kiemkracht en vitaliteit en dus toekomst.

Toekomst die we delen met velen.

In het verhaal van het levenseinde van Jezus is Hij de enige die een recht spoor volgt, de enige die zuiver op de graat is.

Dat laten al die thema's er omheen ons zien.

Alle anderen – de leerlingen, de farizeeërs, de priesters, Judas, Petrus - tonen zich in hun dubbelheid, in de kwaadaardige plannen, in de kus, het verraad, de wens tot heerschappij en macht, de verloochening.

Als Jezus de enige is die een recht spoor volgt, de enige die zuiver op de graat is, dan is het ook geen wonder dat Jezus opstaat uit de doden, dat wil zeggen 'van tussen de doden vandaan'.

Hij is nu al de enige die staat waar de anderen zijn gevallen.

Juist Hij is de Levende, de Levende voor God, de Levende voor de mensen, nu en altijd.

En zo zien we met name aan dit verhaal wat God van ons vraagt.

Met name aan dit verhaal waarin de Zoon van God slachtoffer is,

waarin Hij wordt opgeofferd aan enerzijds het fanatisme en anderzijds de lafheid van de mensen.

God vraagt van ons niet dat we in ijver voor Hem slachtoffers maken.

Hij is bereid om zelf het offer te zijn.

En Hij vraagt eenvoudigweg dat we ons leven aan Hem toevertrouwen, dat we ons leven aan Hem toewijden en dat we het uithouden met Hem en met de weg waarmee Hij zichzelf heeft kenbaar gemaakt.

Als we strijd voor God te voeren hebben, zal dat onze grootste strijd zijn: geloven in de Zoon van God die gekruisigd is en die juist door te sterven, leeft.

Alles wat al die mensen om Jezus heen ons laten zien, laat ons iets van onszelf zien.

Die hogepriesters en Schriftgeleerden, die Petrus met zijn verloochening, die leerlingen die het zwaard willen trekken, die apostelen die het voor het zeggen willen hebben en die Judas die zijn geliefde rabbi verraadt – ze zitten allemaal in ons.

Jezus laat ons zien dat er veel is om aan te sterven in en aan onszelf.

Jezus laat ons zien dat dat niet erg is, integendeel, het moet en is onvermijdelijk.

Haast ongemerkt ga ik dan dit wonderlijke verhaal snappen.

Of snappen? Het is meer aanvoelen.

Opnieuw word ik geraakt en geïnspireerd door het verhaal dat in dat sterven van Jezus, maar ook in mijn afsterven aan mezelf, een nieuw verbond, een nieuw engagement gloort.

Om het kort te zeggen: opnieuw ben ik geraakt en geïnspireerd door het inzicht dat Jezus juist in zijn sterven overeind blijft temidden van al diegenen die Hem omringen.

En ben ik geraakt en geïnspireerd door het inzicht dat dit sterven nu juist leven is.

Laat zijn leven en zijn sterven ons tot zegen zijn.

- Amen.